

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR
Justitiestraat, 21, Antwerpen.

Opgaaf betreffende inteekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS
Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen.

KRONIEK VAN HET NEDERLANDSCHE RECHTSLEVEN. --- April - Juni 1939.

Op het terrein der wetgeving heeft het afgelopen kwartaal eenige belangrijke gebeurtenissen aanschouwd, zoo wat betreft het afdoen van aanhangige als het aanhangig maken van nieuwe ontwerpen. Van de eerste dient hier vermeld het tot stand komen bij de wet van 13 Mei 1939, Staatsblad Nr 200 van de wijzigingen in de wet op het recht van vereeniging en vergadering, welke wijzigingen reeds als ontwerp in de kroniek over Maart-September 1938 zijn vermeld. De parlementaire geschiedenis van de wijzigingswet is als Nr 186 in de Bijlagen van het Nederlandsch Juristenblad opgenomen.

Evenals deze wet symptoom van politiek feller bewogen tijden zijn de beide wetsontwerpen (Nrs 205 en 206 van even genoemde bijlagen) tot aanvulling van het wetboek van strafrecht. Het eerste dezer ontwerpen, getiteld « Nadere voorzieningen ter bescherming van de Openbare Orde » sluit aan op de eenige jaren geleden ingevoerde bepalingen waarbij strafbaar werd gesteld 't zich in beleedigden vorm uitlaten hetzij over het openbaar gezag, een openbaar lichaam of een openbare instelling, hetzij over een groep der bevolking. Deze bepalingen keerden zich dus tegen smalende uitingen tegen « de regeering », « de Joden », « de Katholieken », « de Vrijmetselaars » enz., waarbij een vervolging wegens beleediging van een bepaald individu niet steeds mogelijk was. Naar de meening

der regeering, die niet zonder tegenspraak gebleven is, zijn deze artikelen niet voldoende gebleken om kwaadwillige polemiek tegen te gaan. Daarom wordt thans voorgesteld ook strafbaar te maken het uiten van beschuldigingen van feitelijken aard tegen de bedoelde autoriteiten en bevolkingsgroepen, indien men de onwaarheid der beschuldiging kent of redelijkerwijze moet vermoeden. Belangrijker nog dan deze nieuwe strafbaarstelling echter is de nieuwe straf, waarvan de invoering wordt voorgesteld : bij een aantal misdrijven tegen de veiligheid van den staat, de openbare orde of het openbaar gezag, gepleegd door middel van een periodiek, kan bij tweede herhaling de verschijning van die periodiek of een « vervangende periodiek » voor hoogstens 6 maanden worden verboden. Het voornaamste debat omtrent het ontwerp zal wel blijken te lopen over de vraag, of deze straf niet strijdt met de in art. 7 der Grondwet belichaamde drukpersvrijheid. Wanneer men nu weet, dat genoemd art. 7 luidt : « Niemand heeft voorafgaand verlof nodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet », dan is reeds duidelijk, dat het in dezen strijd aan geen van beide kanten aan argumenten behoeft te ontbreken. Veel minder belangrijk is het ontwerp (Bijlage 206), waarbij de strafbaarheid wordt voorgesteld van — kort

gezegd — propaganda voor aansluiting bij een anderen staat. Het ontwerp is kennelijk gericht tegen de actie van de Nationaal-Socialistische Nederlandsche Arbeiders Partij, als wier doel het opgaan van Nederland in Duitschland geldt. Motief voor het ontwerp is blijkbaar minder het gevaar dier actie (die tot dusver een uiterst gering succes heeft) dan de aanstoot die het velen geeft, dat een dergelijke werkzaamheid, aan welke mogelijkheid vroeger niemand gedacht heeft, straffeloos is. Daartegenover echter is de vraag opgeworpen, of dit voldoende reden is om een nieuwe strafbepaling te creëren.

Van minder sensationeel karakter, maar gelukkig vooralsnog praktisch misschien belangrijker is het ontwerp tot wijziging van art. 88 van het Burgerlijk Wetboek. Het beoogt het vereischte van dispensatie, dat thans geldt bij het huwelijk van een weduwnaar of weduwe met de zuster of broer van den vroegeren echtgenoot, te doen vervallen.

De rechtspraak-publicaties brachten in het verslagtijdvak vooreerst een arrest van 3 Juni 1938 (Nr 303 van de jaargang 1939 van Nederlandsche Jurisprudentie en Weekblad van het Recht) dat een interessante illustratie geeft van de eigenaardige, in het bijzonder van de Fransche opvatting afwijkende leer van den Hoogen Raad omtrent de « oorzaak » van overeenkomsten. 't Geval lag aldus, dat iemand om het reeds aangevraagde faillissement van zijn zwager te voorkomen een hem toebehoorende tractor beschikbaar had gesteld om die te doen verkoopen en uit de opbrengst den schuldeischer, die het Faillissement had aangevraagd, te bevredigen. Tusschen dien schuldeischer en den schuldenaar was toen overeengekomen, dat de eerste de faillissementsaanvraag zou intrekken, zodra de tractor te zijner beschikking zou zijn gesteld. Door een misverstand blijkbaar werd de tractor niet tijds ter beschikking van den schuldeischer gesteld, het faillissement werd uitgesproken en eerst daarna kwam de tractor in handen van den garagehouder, die hem voor den schuldeischer zou ontvangen. De eigenaar van den tractor, die aldus het doel van zijn offer gemist zag, dagvaardde den schuldeischer en den garagehouder tot teruggave van 't voorwerp zich erop beroepende, dat degene van beiden, die als de bezitter moest worden aangemerkt, dit zonder recht of titel onder zich had gekregen, daar toch de verbintenis om den tractor te leveren, die de titel der overdracht zou zijn

geweest, was vervallen, nu de daartegenoverstaande verbintenis om de faillissementsaanvraag in te trekken, ten tijde der levering reeds niet meer kon worden nagekomen. Rechtbank en Hof gaven den eischer gelijk, waarbij het laatste zich uitdrukkelijk op het leerstuk der oorzaak baseerde door te overwegen, dat de strekking der overeenkomst tusschen schuldeischer en schuldenaar geweest was het faillissement van den laatste te voorkomen, dat deze strekking de oorzaak dier overeenkomst was en dat die oorzaak door het onmogelijk worden van de intrekking der faillissementsaanvraag aan de overeenkomst was ontvallen, waarmee de overeenkomst krachteloos was geworden en dus de vereischte titel aan de levering van den tractor had ontbroken. De Hoge Raad, zooals op grond van zijn vroegere rechtspraak te verwachten was, vernietigde 's Hof's arrest met de overweging, dat de oorzaak slechts een vereischte is voor het *tot stand komen* van een overeenkomst, zoodat de eenmaal geldig gesloten overeenkomst haar kracht niet meer verliezen kan, doordat later datgene wat partijen beoogden onmogelijk wordt. Scholten, die in zijn noot opmerkt, hoe in het gegeven geval de bezwaren tegen de leer van den Hoogen Raad wel bijzonder duidelijk spreken, wijst op de kans, dat na de terugwijzing het Hof toch tot het gewenschte resultaat zal komen door de overeenkomst aldus uit te leggen, dat de intrekking van de faillissementsaanvraag een voorwaarde zou zijn geweest voor de verplichting tot overdracht van den tractor.

Een nieuwe en belangwekkende illustratie van de consequenties, die de eigenaardige rechtstoestand op het stuk der echtscheiding meebrengt is het arrest van 24 Juni 1938 (Nr 337). Bij een overeenkomst waarbij de man zich verbonden had tegen den eisch der vrouw tot echtscheiding geen verweer te voeren, had de man daartegenover bedongen, dat de vrouw afstand zou doen van de huwelijksgemeenschap van goederen, gelijk dat volgens art. 187 van het Burgerlijk Wetboek mogelijk is. Om zeker te zijn, dat dit ook inderdaad geschieden zou, had hij zich door de vrouw een onherroepelijke blanco volmacht doen geven om dien afstand namens haar te doen. De echtscheiding kwam tot stand en een door den man in de volmacht ingevulde gemachtigde deed namens de vrouw afstand van de gemeenschap. De vrouw hertrouwde en na eenigen tijd stelde zij te zamen

met haar nieuwen echtgenoot tegen den vroegeren een vordering in tot vernietiging zoowel van de overeenkomst als van den gedanen afstand van de gemeenschap en tot scheiding en deeling dezer laatste. Nu is het naar Nederlandsch recht niet twijfelachtig, dat 'n overeenkomst als tusschen de vroegere echtgenooten gesloten, waarbij dus tegen geldelijk voordeel de medewerking van een der echtgenooten wordt verkregen om tot een echtscheiding te komen, waarvoor de wettelijke gronden ontbreken, als hebbende een ongeoorloofde oorzaak nietig is. Op dien grond achtten zoowel de rechtbank als het hof de vordering voor toewijzing vatbaar. Bij den Hoogen Raad echter behaalde de eerste man de overwinning met het betoog, dat de nietigheid der overeenkomst nog niet de nietigheid van den afstand der gemeenschap medebracht noch die van de door de vrouw verleende volmacht om dien afstand namens haar te doen, laar toch het voor de geldigheid van overeenkomsten geldende vereischte van een geoorloofde oorzaak voor deze beide rechtshandelingen, die immers geen van beide overeenkomsten in den zin van art. 1356 van het B.W. zijn, niet geldt. Scholten, die in zijn noot verklaart het arrest voor juist te houden, merkt niettemin op, dat dit wel tot weinig billijke consequenties voert, wanneer men bedenkt, dat, indien de vrouw zich van haar eersten man had los gekocht niet door afstand van de gemeenschap te beloven maar door eenvoudige betaling van een geldsom, zij dit geld wel als onverschuldigd — namelijk krachtens een nietige overeenkomst betaal — had kunnen terugvorderen.

Een door de practijk eigenlijk reeds lang in denzelfden zin beantwoorde, maar theoretisch nog open vraag omtrent het honorarium van een advocaat heeft thans haar principieele beslissing gevonden in het arrest van 24 Juni 1938 (Nr 419, met instemmende noot van Meyers) namelijk deze, of een advocaat van te voren een overeenkomst met zijn client over het honorarium kan sluiten. Door de rechtbank was in het onderhavige geval aangenomen van niet, op grond van het bestaan van een Tarief van Justitiekosten en Salarissen in Burgerlijke Za-

ken en van de daarin gegeven bijzondere regeling van de beslechting van geschillen over het honorarium tusschen advocaat en client. De H. R. verwierp deze meening op deze overweging, dat het bestaan van genoemd tarief, dat immers omtrent de belooning van de belangrijkste werkzaamheden der advocaten slechts enkele vage aanwijzingen bevat, de contractsvrijheid van partijen op dit stuk niet uitsluit.

Het arrest van 1 December 1938 tenslotte levert een kostbare bijdrage tot het moeilijke leerstuk der rechtsdwaling. Een getrouwde vrouw had een verbintenis aangegaan zonder de vereischte machtiging van haar echtgenoot (deze stond namelijk zelf onder curateele). Een deel van het verschuldigde had zij reeds — na den dood van haar echtgenoot — betaald, het overige weigerde zij te betalen op grond van het ontbreken der machtiging. De schuldeischer beweerde nu, dat zij de overeenkomst door de gedeeltelijke betaling bekrachtigd had, hetgeen naar Nederlandsch recht stilzwijgend kan geschieden door vrijwillige nakoming van de verbintenis, welker ongeldigheid men kent. De vrouw antwoordde hierop, dat zij den eersten termijn enkel daarom betaald had omdat een notaris haar onjuist had geadviseerd, dat zij daartoe verplicht was. De schuldeischer van zijn kant voerde hiertegen aan, dat deze enkel het recht betreffende dwaling niet ter zake deed, zich blijkbaar baseerende op adagia als « error juris nocet » en « ieder wordt geacht de wet te kennen ». De H. R. verwierp dit laatste standpunt, overwegende dat, wil nakoming eener ongeldige verbintenis als stilzwijgende bekrachtiging kunnen gelden, deze nakoming niet alleen moet geschieden met kennis van de feitelijke omstandigheden, waaruit de nietigheid voortvloeit, maar ook met de wetenschap dat rechtens de nietigheid op dien grond kan worden ingeroepen. Meyers, in een zeer uitvoerige en belangrijke noot onder het arrest wijst erop, dat de vraag van de beteekenis der rechtsdwaling voor verschillende onderwerpen verschillend beantwoord zal moeten worden.

G. E. LANGEMEIJER.

VLAAMSCHE JURISTEN ABONNEERT U OP
" HET RECHTSKUNDIG WEEKBLAD " !!!

RECHTSPRAAK

6

HOF VAN VERBREKING

30 Maart 1939.

Voorzitter : M. Jamar, Eerste-Voorzitter.

Verslaggever : M. Soenens, Raadsheer.

Op. Min. : Mr. Cornil, Advocaat-Generaal.

VERZEKERING. — BESTAAN DER OVEREENKOMST. — AGENT. — LASTGEVING. — BEWIJS. BEZWAAR VREEMD AAN UITEENZETTING VAN HET MIDDEL. — RECHTER TEN GRONDE. — WILDER PARTIJEN. — BEOORDEELING. — SOUVEREINE MACHT.

Het bestaan van een verzekeringsovereenkomst die een verbintenis van commerciële aard is, kan worden afgeleid uit een reeks vaststellingen waarover de rechter ten gronde sovereen oordeelt.

Art. 9 der wet van 25 Februari 1925 laat niet toe acht te slaan op een bezwaar dat vreemd is aan de uitzetting van het middel.

De rechter ten gronde is volledig vrij aan een beding een draagwijdte te geven die, naar zijne meening overeenstemt met de inzichten der partijen.

N. V. «Le Monde» t/ Scilly en Hoskens.

Gelet op het bestreden arrest den 26 November 1937 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Omtrent het eerste middel : schending van art. 1984, 1989 en 1998 van het Burgerlijk Wetboek nopens de lastgeving; 1108 en 1134 van hetzelfde Wetboek, nopens de bindende kracht der overeenkomsten; 1 en 28 der wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen, en 97 der Grondwet, doordat bestreden beslissing, om te bewijzen dat de betwiste verzekeringsovereenkomst waarlijk was ontstaan vóór de ramp van 9/10 Juli 1933, verklaard heeft dat welke ook de macht was die hen door eischers was opgedragen, dezer beweerde lasthebber, Heer Devos, haar geldig had gebonden, dit om de eenige reden dat hij zich als drager van een aanbod van verbintenis van harentwege, bij verweerders had aangeboden, dan wanneer luidens art. 1989 en 1998 van het Burgerlijk Wetboek, de lasthebber niets meer kan doen dan wat in zijn lastgeving vermeld staat, en de lastgever niet gebonden is voor wat daarboven werd gedaan, tenzij voor zoover hij het uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft goedgekeurd;

Overwegende dat het middel, aldus omschreven, in feite niet opgaat; dat het bestreden arrest, inderdaad, niet verklaart dat, welke ook de macht was die hem door eischers was opgedragen, de Heer Devos, deze had verbonden, om de enkele reden dat hij zich als drager van een aanbod van verbintenis van harentwege had aangeboden; dat het arrest, integendeel, aanstipt dat de dienstburelen van eischers de verzekeringspolis hadden gereed gemaakt, en deze aan den Heer Devos hadden overhandigd, die er in voorkwam met den titel van agent;

dat Devos er zich niet bij bepaald had zich bij verweerders in verbreking als lasthebber van eischers aan te bieden, maar dat hij, zooals het de gewoonte is in zake verzekeringen, feitelijk drager was van volmacht om een zaak af te handelen waarvan eischers de gevaren kende;

Overwegende dat deze vaststellingen bindend zijn en dat het arrest, vermits het een verbintenis gold van commerciële aard, daaruit het feitelijk bestaan heeft kunnen afleiden van de overeenkomst die de vennootschap met verweerders verbond, gezegde overeenkomst ontstaan zijnde zoodra deze laatsten het aanbod van verbintenis door bovengenoemden agent in naam der vennootschap gedaan, hadden aanvaard;

Overwegende dat eischers, in de ontwikkeling van het middel aan de beslissing verwijt dat zij geen rekening heeft gehouden met een beding in het ontwerp der polis ingelascht, en waaruit, volgens haar, zou voortspuiten, dat deze slechts bindende kracht kon verkrijgen door «de handteekening» die zij er zou opzetten;

Maar overwegende dat dit bezwaar vreemd is aan de uitzetting van het middel, en dat, bijgevolg, art. 9 der wet van 25 Februari 1925 niet toelaat er acht op te slaan;

Omtrent het tweede middel : schending van art. 1134, 1135, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek nopens de bindende kracht der overeenkomsten en de bewijskracht der akten; 1147 en 1148 van hetzelfde Wetboek, de gevallen regelende waarin de schuldenaar zich van zijn verbintenis kan bevrijden uit oorzaak van overmacht; 1109 en 1116 van hetzelfde Wetboek nopens het bedrog; 1168, 1178, 1181, 1185 en 1186 van hetzelfde Wetboek nopens de verbintenissen aangegaan onder schorsende voorwaarde, en de verbintenissen met tijdsbepaling; 1 en 28 der wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen en 97 der Grondwet, doordat, (eerste lid) bestreden arrest de bewoordingen van art. 5 van de betwiste verzekeringsovereenkomst geschonden en verdraaid heeft, art. luidens hetwelk de maatschappij in geval van ramp, niet kon verplicht worden vergoeding te betalen indien de eerste premie niet betaald is geweest, door te beslissen dat eischers de gevolgen van den brand van 9/10 Juli 1935 moest vergoeden, alhoewel de overeengekomen premie, in alle geval, slechts na het overkomen der ramp betaald werd, en dit door te beweren dat het beding niet nauwkeurig genoeg was, en dat er aanleiding bestond te onderzoeken en uit te leggen wat de partijen juist gewild hadden, dan wanneer ondubbelzinnige bewoordingen alle soortgelijke interpretatie uitsloten;

Doordat het Hof van Beroep te Luik, door de overeenkomst te verdraaien waarvan het moest kennis nemen, en door de toepassing ervan te weigeren, de bewijskracht ervan, alsook de verbindende kracht der overeenkomsten heeft miskend : (schending van art. 1134, 1135, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek en 97 der Grondwet);

en doordat (tweede lid) aangeklaagde beslissing, om haar meening te rechtvaardigen, eerst en vooral beweert dat daar de overeenkomsten te goeder trouw moeten worden uitgevoerd, eischeres de ramp moest waarborgen, niettegenstaande de laattijdige betaling der premie, omdat, volgens haar, deze betaling niet te kwader trouw, maar uit oorzaak van een soort van overmacht, door de verweerders was uitgesteld geweest, dan wanneer, enerzijds, het Hof van Beroep te Luik, geen enkele kwade trouw bij de eischende Vennootschap aanstipt, en dat het haar geen enkele bedrieglijke praktijk verwijt, en dat de rechters de toepassing der overeenkomsten niet mogen weigeren onder voorwendsel dat de schuldenaar te goeder trouw zou geweest zijn; en dan wanneer, anderzijds, zelfs indien verweerders door een omstandigheid van overmacht belet geweest waren de premie vóór de ramp te betalen (en bestreden arrest gaat zelfs niet zoover zulks te houden staan), dan nog een belet, dat aan den schuldenaar niet mag worden ten laste gelegd en dat iescher niet heeft uitgelokt, als gevolg niet kan hebben een verbintenis te doen ontstaan die, (zooals in casu, de verbintenis voor eischeres, de kwetste ramp te waarborgen), onder schorsende voorwaarde werd aangegaan, of van een schorsende tijdsbepaling afhangend werd gemaakt (schending van art. 1109, 1116, 1134, 1135, 1147, 1148, 1168, 1178, 1181, 1185 en 1196 van het Burgerlijk Wetboek; 1 en 28 der wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen, en 97 der Grondwet);

Omtrent het tweede middel, 1ste en 2de leden:

Overwegende dat bestreden arrest noch de bevoordingen, noch den geest van het door de voorziening betwist beding miskent;

Overwegende dat het er zich bij bepaalt aan dit beding een draagwijdte te geven die, naar zijn meening, overeenstemt met de inzichten der partijen;

Overwegende inderdaad dat, luidens het arrest, het beding dat de regeling der ramp afhankelijk maakte van de betaling der eerste premie, niet toepasselijk was, wanneer de verzekerde, binnen den normalen tijd, het noodige deed om zich van deze eerste betaling te kwijten;

Overwegende dat het arrest beslist dat zulks wel in casu het geval is geweest;

Waaruit volgt dat het middel niet mag worden aangenomen;

Omtrent het derde middel: schending van art. 1337 en 1338 van het Burgerlijk Wetboek nopens de akten van erkenning en van bevestiging; 1989 en 1998 van hetzelfde Wetboek, nopens de lastgeving; 1 en 28 der wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen, en 97 der Grondwet, doordat bestreden beslissing, — om te bewijzen dat eischeres het aanbod zou hebben bekrachtigd en goedgekeurd, dat, naar de meening van den rechter, de Heer Devos in haar naam zou gedaan hebben, en dat ze zou toegestemd hebben de ramp te regelen nadat deze zou zijn voorgevallen, niettegenstaande de premie niet betaald was, — er zich bij bepaalt de zoogezegde aanvaarding, door Devos, van de som in de polis bepaald, in te roepen, alhoewel zij ner-

gens beweert dat hij macht zou gehad hebben niet enkel om de premie te aanvaarden, maar ook om een onvolmaakte overeenkomst te bekrachtigen en, voor de Maatschappij, de verbintenis te doen ontstaan, de ramp te vergoeden; maar dat zij enkel het feit inroept dat Devos zich bij de verweerders zou hebben aangeboden als drager van onbeperkte machten, dan wanneer deze zoogezegde agent, indien hij niet gemachtigd was de overeenkomst te sluiten, ook niet gemachtigd was deze te betekenen en afstand te doen van het recht om het niet voorkomen van een gebeurtenis te doen gelden waarvan de verbintenis der Maatschappij afhing, en dat de verklaringen, die hij aan verweerders zou hebben gedaan, hem de machten niet hebben kunnen geven die hij niet had;

Overwegende dat, zooals hierboven werd bewezen, bestreden arrest, door zijn bindende beoordeeling over de overeenkomst en de feiten der zaak, de beslissing heeft gerechtvaardigd luidens dewelke eischeres jegens verweerders gebonden was zodra verweerders het in haar naam door haar lasthebber gedane aanbod hadden aanvaard, en dat zelfs indien zij de verzekeringspremie nog niet hadden betaald;

Overwegende dat, in die omstandigheden, indien zelfs het arrest, zooals het middel het beweert, daarenboven zijn beslissing gemotiveerd had door de beschouwing dat het aanvaarden door den agent van de premie, betaald na de ramp, afstand zou medebrengen, vanwege de vennootschap, van haar recht de laattijdigheid dezer betaling in te roepen, dan nog die beweegreden als overbodig zou voorkomen, en dat, bijgevolg, het middel dat die beweegreden bestrijdt, van belang zou ontbloot zijn;

Om deze redenen,

Verwerpt de voorziening, veroordeelt eischeres tot de kosten en tot de vergoeding van 150 frank jegens verweerders.

7

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

20 Mei 1939.

Voorzitter: M. Babut du Marès.

Raadsheeren: MM. De Landtsheer en Van Laethem.

Op. Min.: M. Van den Eynde de Rivieren.

Pleiters: Mrs M. Roost en Peeraer.

INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT. — HONGAARSCHE WETGEVING. — HUWELIJK. — ECHTSCHEIDING. — BELGISCHE RECHTBANKEN. — ONBEVOEGDHEID.

Volgens de Hongaarsche wetgeving zijn alleen de Hongaarsche rechtbanken bevoegd om over de geschillen betreffende het huwelijk van Hongaarsche onderdanen recht te doen.

De Belgische rechtbanken zijn derhalve onbevoegd om over een vraag tot echtscheiding van Hongaarsche onderdanen te kennen. De Rechtsleer en rechtspraak leeren inderdaad dat de rechtsverhoudingen, als persoonlijk statuut aangeduid, door de nationale wet van de betrokken partijen moeten worden beheerscht

en dat bijgevolg de vreemde rechtbanken deze «persoonlijke» wetgeving dienen na te leven.

Weisz t/ Josef.

Gezien de stukken en onder meer het vonnis der rechtbank van 1sten aanleg, zetelende te Antwerpen, in dato 8 Januari 1937, waartegen Weisz Alexander tijdig en regelmatig beroep heeft ingeslagen ;

Aangezien de bewoordingen der Roemeensche grondwet, art. 137 ontegensprekelijk aantoonen — en beroepene ontkent het immers niet, — dat de Hongaarsche echtscheidingswet van 1894 altoos in voege is in Transylvanië, gedeelte van Oostenrijk-Hongarië dat door het vredesverdrag bij Roemenië aangehecht is geworden ;

Aangezien het eveneens vaststaat dat beide partijen van Roemeensche nationaliteit zijn, zij zijn uit Transylvanië afkomstig en zijn er in den echt getreden ;

Aangezien de Hongaarsche rechtbanken alleen bevoegd zijn om over de geschillen betreffende het huwelijk van Hongaarsche onderdanen recht te doen, en dit met uitsluiting van alle vreemde rechtsmachten, vermits art. 114 van genoemde wet van 1894 aanstipt dat «alleen de door Hongaarsche rechtbanken uitgesproken vonnissen uitvoerbaar zijn in de gedingen betreffende het huwelijk der Hongaarsche onderdanen» ;

Aangezien deze stellige en ondubbelzinnige bepaling, die de bekwaamheid en den staat der personen raakt, te kennen geeft dat de Hongaarsche wetgeving het nationaliteitsbeginsel toegedaan is ;

dat ongetwijfeld de zaken van echtscheiding tot het persoonlijk statuut der partijen behoort, zelfs als deze buiten hun vaderland verblijven, vermits zij dan nog door hun nationaal recht beheerscht worden ;

Dat aldus in het geval dat voorhanden is de naleving der Hongaarsche wet zich opdringt ;

Aangezien wel is waar beroepene aanvoert dat de bepaling van artikel 114 niet met de Belgische internationale openbare orde vereenigbaar is.

Aangezien echter gedaagde in beroep niet het minste bewijs inbrengt om dit gezegde te steunen ;

Dat overigens de beperking dat de echtscheiding enkel voor Hongaarsche rechtbanken mag aangevraagd worden de openbare orde geenszins aantast ;

Dat zij de regeling der echtscheiding, — regeling die als eene kwestie van openbare orde wordt beschouwd, — betreft zonder nochtans in het minst inbreuk te maken op het recht tot echtscheiding aan de Hongaren toegekend onder de voorwaarden en op de gronden door hunne eigene wetgeving voorzien ;

Aangezien beroepene bovendien beweert dat de toepassing van voornoemd artikel 114 de Belgische rechtsmacht inkort ;

Aangezien deze opvatting tegengesproken wordt door de rechtsleer en de rechtspraak, die er op wijzen dat de rechtsverhoudingen, als persoonlijk statuut aangeduid, door de nationale wet van de be-

trokken partijen moeten worden beheerscht en dat bijgevolg de vreemde rechtbank deze «persoonlijke» wetgeving dienen na te leven, zie : Brussel, 15.3.1922 Bull. inst. drt. comp. 1923 ; blz. 135, ibid. 1924, blz. 20 en volg) ;

Dat dit beginsel des te meer kracht heeft, wanneer, zooals in casu de vreemde wet uitsluitend aan haar nationale rechtsmacht het oordeel der echtscheidingsgedingen onderwerpt ;

Aangezien beroepene daarenboven tot staving van haar bewering, doch te vergeefs, naar art. 5 der Haagsche overeenkomst in dato 12 Juni 1902, verwijst ; dewelke altoos nog geldt in Roemenië ;

Aangezien het laatste lid van dit artikel de nationale rechtsmacht uitdrukkelijk voorbehoudt, in zoover deze uitsluitend bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tot echtscheiding ;

Aangezien aldus uit deze beschouwingen blijkt dat beroepene's eisch voor het Belgische gerecht niet geldig kan ingediend worden ;

Dat derhalve het overbodig is de gegrondheid van het tegenberoep te onderzoeken ;

Om deze redenen, het Hof,

Gelet op artikel 24 en 41 der wet van 15 Juni 1935, alle andere besluiten van de hand wijzende, gehoord ter openbare zitting het eensluitend advies van den Heer Van den Eynde de Rivieren, Substituut van den Procureur Generaal, zegt het beroep gegrond ; doet het bestreden vonnis te niet en wijzigende, verklaart de vraag van beroepene niet ontvankelijk ; dienvolgens verklaart het tegenberoep ongegrond ; verwijst beroepene in de kosten van het geding zoo van eersten aanleg als van beroep.

8

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 13 Juli 1939.

Voorzitter : M. Swenne.

Rechters : MM. De Preter en Buyck (plv.).

Op. Min. : M. W. van Hille.

Pl. : Mrs Timmermans, Lilar, Liverant en A. Diercxsens.

INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT. — AFWEZIGHEID. — PERSOONLIJK STATUUT. — POOLSCHE WET. — GELDIGHED VAN BURGERLIJK HUWELIJK. — WETTELIJK REGIEM VAN HUWELIJKSGOEDERENRECHT. — WAARDE VAN EEN VONNIS OP REKWEEST.

Een voorwaardelijk of gebeurlijk recht volstaat om zich tot de Rechtbank te wenden om een vonnis op rekwest te bekomen. Een vonnis op rekwest dat een beheerder benoemt heeft gevolgen wat de derden betreft.

Een Poolsch onderdaan, die in Polen enkel een godsdienstig huwelijk mag aangaan, mag in den vreemde geldig een burgerlijk huwelijk sluiten krachtens de leuze «Locus regit actum».

Wanneer het persoonlijk statuut van den man een wettelijk verplichtend huwelijksgoederenregiem voorziet, zijn de echtgenooten onder dit regiem gehuwd, vooral wanneer de vrouw door haar huwelijk de

nationaliteit van den man neemt; Poolsche onderdanen, gehuwd in een vreemd land, zijn dus gehuwd onder het regiem van scheiding van goederen. Een Belgische Rechtbank mag, gedurende de eerste periode van de afwezigheid van een Poolsch onderdaan, in België verblijvende, de maatregelen nemen voorzien door de Belgische wetgeving (1).

Claire Yasikoff t/ Consoorten Frenkel en t/ Lipschutz en Gutwirth en Consoorten t/ Mr A. Diercxsens q.q.

De heer van Hille, Substituut Procureur des Konings heeft in substantie het volgende gezegd:

De zaak in dewelke wij de eer hebben een advies te geven is buitengewoon interessant in feite en in rechte.

Misschien zal men ze nooit kunnen oplossen in feite; wij zullen trachten in ons advies ten allerminste een oplossing in rechte voor te stellen.

* * *

Op 29 October 1936 zijn te Parijs gehuwd Jacob Wolf Frenkel, van Poolsche nationaliteit, en Claire Yasikoff, van Russischen oorsprong, echtgescheiden echtgenoot van Vladimir Slaïka, welke door haar huwelijk de Poolsche nationaliteit verworven heeft ingevolge artikel 7 der Poolsche Wet van 10 Januari 1920. Op dit oogenblik woonden zij samen in het Hotel Castiglione te Parijs. Jacob Frenkel was handelaar in diamanten en hij deed voor rekening der firma Gutwirth en Lipschutz belangrijke zaken met de regering der Soviets.

Op 9 April 1937 ging hij de Poolsch-Sovietische grens over en sindsdien verdween hij spoorloos.

Het is zonder belang in zake na te gaan hoe hij verdween of van al de hypothesen te onderzoeken welke voorgebracht werden door eischeres, familieleden en zelfs dagbladschrijvers. Eene zaak staat vast niettegenstaande inlichtingen gevraagd door en aan gezantschappen en opzoekingen gedaan door alle soorten organismen: Ligue des droits de l'homme, Croix rouge International, enz., heeft men niets meer over hem vernomen.

Op dit oogenblik was hij gedomicilieerd in België, te Antwerpen. Hij had een zeker vermogen achtergelaten onder meer in handen der firma Lipschutz en Gutwirth.

Op 9 Juli 1938 werd Mr Alex. Diercxsens aangesteld door de Rechtbank als voorloopige beheerder op verzoek van de moeder, broeders en zusters van den afwezige op voet van artikel 112 B. W., want wij zijn nog altijd in de eerste periode van de afwezigheid, deze van de vermoedelijke afwezigheid.

De voorloopige beheerder heeft talrijke moeilijkheden gehad met de firma Lipschutz en Gutwirth welke fondsen bezit van den afwezige en is er in gelukt door een zeer goed beheer reeds 600.000 frank ongeveer te verzamelen.

Thans heeft de echtgenoot van den afwezige een proces ingespannen tegen de erfgenamen Frenkel, Mr Diercxsens q.q. en de firma Lipschutz en Gutwirth ten einde te hooren zeggen voor recht dat er gemeenschap van goederen bestond tusschen haar en haar verdwenen echtgenoot en dat zij op voet van artikel 124 van het B. W. het recht heeft indien zij de voortdurende van de gemeenschap verkiest, de voorloopige inbezittingen en beheer der gemeenschap te verkrijgen. Mr Diercxsens q.q. en de firma Lipschutz en Gutwirth zijn gedaagd, de eerste, opdat het vonnis voor hem bindend zou worden verklaard, en de tweede,

opdat men haar zou verbieden alle sommen, welke zij nog schuldig is aan Frenkel, aan andere personen dan aan de echtgenoot Frenkel te betalen.

De firma Lipschutz en Gutwirth verschijnt niet. Mr Diercxsens verklaart zich te gedragen naar de wijsheid van de Rechtbank en te besluiten tot het betalen van zijne kosten door de massa indien de eisch van aanlegster zou ingewilligd worden.

* * *

De consoorten Frenkel beweren ten einde den eisch van de vrouw te doen afwijzen, ten eerste, dat haar huwelijk nietig is, ten tweede en in ondergeschikte orde, dat er geen gemeenschap van goederen bestaat tusschen haar en haar echtgenoot.

De Poolsche wetgeving kent enkel het godsdienstig huwelijk. Daar de echtelieden Frenkel enkel burgerlijk gehuwd zijn (te Parijs), beweren verweerders dat hun huwelijk nietig is.

Dit argument mag en kan niet weerhouden worden. Inderdaad, indien het onmogelijk is aan Poolsche onderdanen een ander huwelijk dan een godsdienstig huwelijk aan te gaan in Polen, mogen zij in den vreemde een burgerlijk huwelijk aangaan ingevolge de leuze «Locus regit actum». Dergelijk principe wordt door de rechtsleer en rechtspraak aangenomen. Het wordt overigens aangenomen wat de Poolsche onderdanen betreft, (en vergeten wij het niet, de echtelieden Frenkel zijn beide van Poolsche nationaliteit) door de Poolsche wet van 2 Augustus 1926 artikel 13 (zie deze wet in Journal du Droit International 1932, blz. 243) en door het hoogste Poolsche Gerechtshof, alle kamers vereenigd op 12 April 1929 (Revue de Droit International Privé 1929, blz. 523).

Dit hooge rechtscollege zegt: «La thèse juridique que pour la validité du mariage des ressortissants polonais, originaires de la Pologne ci-devant Russie, l'accomplissement de la cérémonie religieuse est indispensable, thèse basée sur la jurisprudence de l'ancien Sénat dirigeant russe, ne saurait être admise depuis la publication de la loi». (Zie ook Graaf Michel Rostworowski, Hoogleraar te Cracovie, Ondervoorzitter de l'Institut de Droit International en rechter in het Permanente Hof van Internationaal Justitie te 's Gravenhage, la codification du droit International et Interprovincial privé en Pologne. Revue de droit International et de législation comparée 1930, blz. 389.)

* * *

Eens dat wij vastgesteld hebben dat het huwelijk niet nietig is en dat beide echtgenooten van Poolsche nationaliteit zijn, moeten wij ons afvragen of zij gehuwd zijn onder het stelsel van wettelijke gemeenschap, zooals eischeres het beweert, omdat volgens haar, haar man zinnens was, op 't oogenblik van zijn huwelijk, zijn domicilie in Frankrijk te vestigen zooals zijn aanvraag tot naturalisatie in Frankrijk het bewijst.

In zake Internationaal Privaat Recht moet men zich enkel en eenvoudig steunen op het persoonlijk statuut wanneer het gaat over de persoonlijke rechten. Men kan begrijpen dat men tusschen de toepasselijkheid van verschillende rechtssystemen zou aarzelen (woonplaats, gemeene bedoeling, nationaliteit, enz.) indien de echtelieden toebehoorden aan een nationaliteit waarvan de wetgeving (zooals b.v. de Belgische wetgeving) niets bepaalt over het huwelijksregiem van personen van vreemde nationaliteiten of van Belgen in vreemde landen.

Maar deze discussie schijnt ons overbodig gezien het feit dat de Poolsche wet van 2 Augustus 1926 artikel 15

bepaalt dat het huwelijksgoederenrecht beheerscht wordt door de wet van den Staat waarvan de man onderdaan was. (Zie Rostworowski, op. cit. blz. 399).

Wij staan hier voor een absoluten eisch van het persoonlijk statuut en de nationale wet put in de souveriniteit van den Staat het recht van zulks te bepalen, vooral wanneer de twee echtgenooten Polen geworden zijn door hun huwelijk (indien de vrouw een andere nationaliteit behouden had, ware *misschien* de zaak betwistbaar). De Poolsche wetgever (artikel 16) doet enkel uitzondering voor de onroerende goederen welke, indien de *lex rei sitae* het eischt, onderworpen worden aan deze wet. (Rostworowski, op. cit. blz. 400).

De Rechtbank van Antwerpen heeft reeds dikwijls het principie gehuldigd van de souveriniteit van den Staat over zijne onderdanen. Dit principie is onontbeerlijk om te vermijden dat de individus eene «*fraus legis*» zouden kunnen plegen en het verdedigen op absolute wijze (tenzij in tegenstrijd met de plaatselijke openbare orde en nog dan moet men, in stede van de plaatselijke wetgeving toe te passen, de vreemdelingen verzenden naar hunne nationale juridicties) is de eenige voorwaarde van vooruitgang in Internationaal Privaat Recht.

* * *

Wij moeten dus het huwelijksgoederenstelsel bepalen volgens de Poolsche wetgeving. Dit is de scheiding der goederen (Bourbousson, *Législation comparée Mariage et Successions*, blz. 464 en 486; Rostworowski, op. cit., blz. 395) en er kan dus geen sprake zijn van voortzetting van de gemeenschap door de vrouw.

* * *

Doch dit alles is, ons inziens, zonder belang in zake. Inderdaad (het zal al de partijen verwonderen want geen enkel heeft dit opgeworpen) wij meenen dat het ten onrechte is dat men hier redetwist om te weten of er ja of neen gemeenschap bestaat en of de vrouw, indien er gemeenschap bestaat, het recht heeft dat haar toegekend is door het Belgisch Burgerlijk Wetboek. Frenkel is van Poolsche nationaliteit. De afwezigheid is van persoonlijk statuut. (André Prudhomme, *De l'application de la loi de l'étranger réputé absent par sa juridiction nationale aux immeubles situés en France*; Clunet 1932, blz. 52; *Champcommunal*, Les conflits de lois relatifs aux immeubles en matière de succession, de vente et d'absence. *Revue de Droit International Privé* 1932, blz. 520; *Burgerlijke Rechtbank Seine*, 24 April 1931; *Revue de Droit International Privé* 1931, blz. 504 met nota).

Men zou dus, vooraleer te mogen beslissen of Frenkel verdwenen is, moeten nagaan wanneer een Pool als afwezig zou mogen aanzien worden. De partijen hadden ons daarover moeten inlichten, doch zulks is overbodig daar, ingevolge artikel 4 der voornoemde Poolsche wet, de verklaring van afwezigheid uitsluitend kan geschieden, wat Poolsche onderdanen betreft, door de Poolsche autoriteiten (Wostworowski, op. cit. blz. 37; Bafinski, *Ce Droit International Privé en Pologne*; *Revue de Droit International Privé* 1927, blz. 471; Manlio Udina, *Il diritto Internazionale Privato della Repubblica Polacca*; *Rivista di diritto internazionale* 1927, Nr 2). Dit monopolie van de nationale juridictie is niet tegenstrijdig met ons Belgisch recht zooals het gevonnis werd o. m. door het Hof van Beroep (15 Maart 1922, B. J. 1923, kol. 103) en door onze Rechtbank (29 Maart 1939, R. W. 1939, kol. 1373). Wij moeten dus voorstellen dat het bij missing is dat onze Rechtbank een voorloopig beheerder benoemd

heeft; nochtans indien de benoeming van Mr Diercxsens als voorloopig beheerder onwettig is, is zijne benoeming als sekweste door den Voorzitter van de Rechtbank wettig, daar er gelden in België toebehoorende aan een vreemdeling gedomicilieerd in België, aanwezig waren. De Rechtbank had misschien hem mogen benoemen, meenen wij, niet als voorloopige beheerder over een afwezige maar over de goederen verlaten in België door een vreemdeling, wat niet geschiedde, want hij werd aangeduid als voorloopig beheerder van een afwezige waarvan de afwezigheid enkel in Polen moet vastgesteld zijn.

Wij meenen dus dat de vraag van Yasikoff niet ontvankelijk is, dat zij tot al de kosten dient veroordeeld.

Doch bij deze vraag zijn twee andere processen gevoegd. De moeder van Frenkel vraagt een onderhoudsgeld van 1500 frank aan Mr Diercxsens q. q., ten eerste, voorloopige beheerder, ten tweede, sekweste; anderzijds, de vrouw vraagt ook een onderhoudsgeld van 8.000 frank per maand aan Mr Diercxsens q. q.

In zooverre dat de vraag gericht wordt tegen Mr Diercxsens in zijne hoedanigheid van voorloopig beheerder is zij dus niet ontvankelijk daar deze benoeming op onrechtmatige wijze geschiedde. Is deze vraag ontvankelijk tegenover hem als sekweste? Wij meenen van neen. Inderdaad de sekweste vertegenwoordigt niet en patrimonium, noch een persoon. Hij moet bepaalde goederen bewaren en zijne benoeming heeft niet als gevolg dat degene aan wie de goederen zouden toebehooren (in casu Frenkel) van zijne burgerlijke rechten zou beroofd zijn (Rechtbank Brussel, 25 Juli 1923, Pas. 23, III, 188). Hij mag niet over het vermogen van een derde beschikken (Luik, 20 Juli 1920, Pas. 23, III, 40) en mag enkel tot dringende beheermaatregelen overgaan (Marche, 21 April 1920, *Jurispr. Liège* 1921, 5). Zoolang dus dat Frenkel niet als afwezig aanzien wordt door de Poolsche autoriteiten wordt hij vermoed zijne volledige rechterlijke capaciteit te bezitten en moet men zich tot hem en niet tot een sekweste wenden om een onderhoudsgeld te bekomen.

Moest men in België een vonnis in onderhoudsgeld bekomen tegenover Frenkel, indien de Belgische Rechten bevoegd zijn, dan zou men misschien dit vonnis kunnen uitvoeren op zijne goederen welke in handen zijn van een sekweste. Maar zooals de rechtspleging ingeleid is, zijn die twee vragen in betaling van onderhoudsgeld niet ontvankelijk en moeten beide eischers veroordeeld worden in de kosten door hun geding veroorzaakt.

De Procureur des Konings,
W. van Hille.

Daarop heeft de Rechtbank de drie volgende vonnissen verleend:

1e VONNIS

Gezien het inleidend exploit van aanleg in datum van 16 Januari 1939, geboekt en hieraangehecht, strekkende:

1° al de gedaagden sub littera A. de consoorten Frenkel voor recht te hooren zeggen dat het beheer van alle goederen en waarden afhangende van de echtgemeenschap bestaande tusschen verzoekster en haar vermoedelijk verdwenen echtgenoot J. W. Frenkel alleen en uitsluitend aan eerstgenoemde toekomt; bijgevolg te hooren beslissen dat het ver-

melde vonnis van 9 Juli 1938 zonder bindende kracht is en de uitvoering ervan niet kan doorgevoerd worden; de gedaagden zich hoofdelijk te hooren veroordeelen in de gerechtskosten en in alle kosten hoegenaamd waartoe het op hun verzoekschrift gevelde vonnis van 9 Juli 1938 aanleiding kan gegeven hebben;

2° de gedaagde sub litt. B. het te vellen vonnis voor zich bindend te hooren verklaren en voor recht te hooren zeggen dat hij geen gevolg heeft te geven aan vermeld vonnis van 9 Juli 1938, waarbij hij als voorloopig beheerder werd aangesteld;

3° de gedaagden sub litt. C. voor recht te hooren zeggen dat zij betreffende de gelden en waarden, afhangende van de echtgenootschap J. W. Frenkel en verzoekster zich in hunne handen bevindende, de waarde hiervan geschat zijnde op een miljoen frank, te vermeerderen of te verminderen in den loop van het geding, afrekening zullen hebben te geven aan verzoekster en alle afdrachten hiervan uitsluitend en alleen aan haar te doen op straffe van hoofdelijke verantwoordelijkheid voor een tweede afdracht en betaling aan haar;

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Gelet op art. 2, 34, 35, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Overwegende dat bij vonnis van deze rechtbank op verzoekschrift gewezen in datum van 9 Juli 1938 gedaagde onder littera B. benoemd werd, bij toepassing van artikel 112 van het burgerlijk wetboek, als beheerder der goederen achtergelaten door den genaamde Jacob Frenkel met macht alles te doen wat noodig zou blijken ter bewaring en tot beheer van deze goederen;

Dat in gezegd verzoekschrift, uitgaande van de consoorten Frenkel gedaagden onder littera A., onder meer betoogd werd dat Jacob Frenkel laatst verbleven hebbende Helenalei, 16, te Antwerpen, alwaar hij sedert 25 jaar gevestigd was, sinds 9 April 1937 op geheimzinnige wijze verdwenen is zonder volmachtdrager aangesteld te hebben om zijne goederen te beheeren, nadat hij voor de laatste maal gezien was aan de grens van Polen en U. R. S. S.; dat spijs zeer zorgvuldige nasporingen en een onderzoek van het Parket geen spoor noch aanduiding van den verdwenene gevonden werd en deze zich in staat van vermoedelijke afwezigheid bevindt;

Overwegende dat eischeres aanvoert dat de consoorten Frenkel, gebeurlijke erfgenamen van Jacob Frenkel, niet gerechtigd waren, bij gebreke aan een reeds verkregen en dadelijk belang, gezegd verzoek tot aanstelling van een beheerder tot de rechtbank te richten;

Overwegende echter dat deze bewering in strijd is met eene algemeene gevolgde rechtsleer volgens welk een voorwaardelijk of gebeurlijk recht op de goederen van den vermoedelijk afwezige volstaat om zich tot de rechtbank te wenden ten einde de maatregelen te hooren bevelen voorzien bij artikelen 112 en 113 van het Burgerlijk Wetboek (Pand. Belges V° Absence, n° II; Répert. prat. de droit Belge V° Absence n° 22; Garsonnet et César, Bru Bdl. VII,

n° 101; Josserand dr. civil positif, Bdl. I, blz. 124; Baudry, Lacantinerie, Bdl. I, blz. 334; Planiol et Ripert, Bdl. I, blz. 54; De Page, Bdl. I, n° 479 en 485);

Overwegende dat eischeres nog aanvoert dat de aanstelling van een beheerder niet noodzakelijk was vermits de goederen van Jacob Frenkel zich in handen bevonden van de gedaagde onder littera C. de vennootschap Lipschutz en Gutwirth welke zich met het afdragen dezer goederen aan eischeres gelastte, dat zij tevens aan de consoorten Frenkel het verwijt maakt in hun verzoekschrift verzwegen te hebben dat Jacob Frenkel gehuwd was en dat zijne echtgenoot in leven was;

Overwegende dat de rechterlijke beslissing waarbij een beheerder aangesteld wordt, op grond van artikel 112 van het Burgerlijk Wetboek, om de goederen van de vermoedelijke afwezige te beheeren, volstrekt gevolg moet hebben zelfs tegenover derden wat betreft het vermoeden van afwezigheid en den maatregel genomen met het oog op het beheer der goederen; dat bijgevolg de partij die bij het verzoek tot de rechtbank gericht niet is tusschengekomen, niet gerechtigd is buiten het geval van bedrog, de noodzakelijkheid van den getroffen maatregel of de macht aan den beheerder verleend te betwisten (Garsonnet en César-Bru, d. VII, n° 102, blz. 214 en nota);

Overwegende bovendien dat de noodzakelijkheid van de aanstelling van een beheerder over de goederen van Jacob Frenkel waarvan de vermoedelijke afwezigheid wordt aangenomen zelfs door eischeres, voldoende blijkt uit het feit dat het grootste gedeelte van zijn bezit in handen is van derden welke erover beschikken zonder rekening te houden van de ernstige betwistingen tusschen eischeres en de consoorten Frenkel betreffende hunne wederzijdsche gebeurlijke rechten op deze goederen;

Overwegende dat de rechtbank ook niet het advies kan volgen van het Openbaar Ministerie waar dit de stelling verdedigt, dat vermits Jacob Frenkel van Poolsche nationaliteit was en de Poolse wet van 2 Augustus 1926 art. 4 (Annuaire de législation étrangère 1927, blz. 222) bepaalt dat de verklaring van afwezigheid uitsluitend kan geschieden, wat Poolse onderdanen betreft, door de Poolse overheden en volgens de Poolse wetten, de aanstelling van een algemen beheerder over de goederen van Jacob Frenkel door een Belgische rechtbank onwettig is, daar eerst zijne afwezigheid door de Poolse overheden had dienen vastgesteld te worden;

Overwegende dat het vraagstuk of een Pool, in België woonachtig, afwezig mag verklaard worden door de Belgische rechtbanken hier niet dient opgelost, dat aan de rechtbank alleen de vraag onderworpen is of de Belgische rechter de vermoedelijke afwezigheid van zulken persoon mag vaststellen en de noodzakelijke maatregelen nemen om in het beheer zijner goederen te voorzien;

Overwegende dat de beteekenis en gevolgen van de vermoedelijke afwezigheid grondig verschillen van de verklaarde afwezigheid; dat gedurende het

tijdperk der vermoedelijke afwezigheid de wet zich uitsluitend om de goederen van den afwezige bekommert, wiens terugkeer waarschijnlijk geacht wordt (Baudry, Elem. de droit civil, dl. III, n° 1271) terwijl na de verklaring van afwezigheid, de wet zich bezig houdt met de belangen van dezen die rechten hebben te doen gelden ondergeschikt aan het overlijden van den afwezige en waarbij noodzakelijk me thet persoonlijk statuut van den vreemdeling dient rekening gehouden;

Overwegende dat de maatregelen bevolen ingevolge artikelen 112 en 113 van het Burgerlijk Wetboek den staat van den vermoedelijk afwezige niet wijzigen, dat diens onbekwaamheid enkel zakelijk is en niet persoonlijk, bovendien plaatselijk, en op elk oogenblik kan ophouden te bestaan; dat deze maatregelen noodzakelijk zijn, niet enkel in het belang van de goederen van den vermoedelijk afwezige doch tevens van de derde personen tegenover wie hij verbintenissen heeft aangegaan; dat zij bijgevolg uitsluitend van zakelijk statuut zijn (Laurent, Le droit civil international, dl. VII, 1881 n° 93 in fine; Ch. Brocher, Cours de dr. intern. privé, 1882, dl. 260 en volg.; Arminjon, Précis de dr. intern. privé, 1931, dl. III, n° 151; Les Nouvelles, de l'absence, n° 92);

Overwegende dat overigens de wetsbepalingen betreffende de vermoedelijke afwezigheid in verband moeten gebracht worden met artikel 3, al. 1 van het Burgerlijk Wetboek vermits art. 114 het Openbaar Ministerie er bijzonder mede belast te waken over de belangen van de personen die men vermoedt afwezig te zijn;

Dat eindelijk uit een practisch oogpunt men zich afvraagt hoe de Poolsche overheden de vermoedelijke afwezigheid zouden kunnen vaststellen van een persoon die sinds 25 jaar in België verblijft, er woonachtig is en het grootste gedeelte zijner bedrijvigheid uitoefende; dat de ingeroepen Poolsche wet van 2 Augustus 1926 zelve voorziet dat, in geval van noodzakelijkheid en voor de gevolgen teweeg te brengen in Polen, de Poolsche overheden een vreemdeling afwezig mogen verklaren volgens hunne eigen Poolsche wet;

Overwegende dat uit dit alles afdoende blijkt dat de rechtbank overeenkomstig onze Belgische wetten gerechtigd was de betwiste maatregelen te bevelen;

Overwegende dat eischeres zich nog beroept op artikel 124 van het Burgerlijk Wetboek, volgens welk artikel de in gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoot kan, indien hij de voortdurende van de gemeenschap verkiest, de voorloopige inbezittingstelling, alsook de voorloopige uitoefening van al de rechten die van het overlijden van den afwezige afhankelijk zijn tegenhouden en het beheer van de goederen van den afwezige, vóór alle anderen op zich nemen of behouden;

Dat eischeres vooral steunt op dit laatste woord «behouden» om te beweren dat het vonnis van 9 Juli 1938 inbreuk maakt op hare rechten van wettige echtgenoot aan wie het beheer der gemeene goederen van rechtswege toekwam, zoodat

dit niet aan een ander persoon had mogen worden toevertrouwd;

Overwegende dat deze stelling onjuist is, dat immers de voortdurende van de gemeenschap zooals de voorloopige inbezittingstelling van de vermoedelijke erfgenamen aan zekere voorafgaande formaliteiten onderworpen zijn, als het opmaken van een inventaris van de roerende goederen en de effecten van den afwezige ten overstaan van den Procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg (art. 126, B. W.), dat eischeres echter nooit haar inzicht te kennen gegeven heeft van haar beweerd recht te willen gebruik maken en zich aan deze formaliteiten te zullen onderwerpen, dat overigens uit plaats en tekst van artikel 124 blijkt dat de keuze van den echtgenoot of echtgenoot dient uitgeoefend na het eindvonnis dat de afwezigheid verklaard heeft en uit kracht van dit vonnis (art. 120), (Daloz, Code civil annoté, art. 124, n° 20; Baudry, I, blz. 969 en volg., n° 1182) dat zoolang de afwezigheid niet verklaard is, de rechtbank op verzoek van de belanghebbenden, en binnen het kader van de artikelen 112 en 113 van het Burgerlijk Wetboek de maatregelen dient te treffen welke voor het behoud van de goederen van den vermoedelijk afwezige noodzakelijk zijn;

Overwegende dat eischeres om de voortdurende van de gemeenschap te kunnen eischen, in elk geval zou moeten bewijzen dat ze met den vermoedelijk afwezige in gemeenschap van goederen gehuwd is;

Overwegende dat uit de overgelegde stukken blijkt dat zij met Jacob Frenkel burgerlijk gehuwd is te Parijs op 29 October 1936 zonder huwelijks- het achtste arrondissement, zonder huwelijkskontrakt;

Overwegende dat de consoorten Frenkel ten onrechte de geldigheid van dit huwelijk betwisten, omdat in Polen enkel het kerkelijk huwelijk gekend is; dat immers volgens een regel van privaats internationaal recht welke algemeen erkend is, het huwelijk, wat den vorm betreft geldig is, indien het in een vreemd land voltrokken werd in de in dit land gebruikelijke vormen, dat ook de Poolsche wet van 2 Augustus 1926, art. 13, dezen regel huldigt, welke wet het persoonlijk statuut is van beide echtgenooten vermits eischeres door haar huwelijk de Poolsche nationaliteit heeft verkregen (art. 7 der Poolsche wet van 20 Januari 1920);

Overwegende wat het huwelijksgoederenrecht betreft, dat de Poolsche wet van 2 Augustus 1926, artikel 15 bepaalt dat dit beheerscht wordt door de wet van den Staat waarvan de man onderdaan was op het oogenblik van het huwelijk, met deze enkele uitzondering dat deze regel niet toepasselijk is op de onroerende goederen van de echtgenooten als de Staat op wier grondgebied deze goederen gelegen zijn, eischt dat ze aan hare eigen wet onderworpen zijn;

Dat overigens de rechtsleer dezelfde opvatting huldigt en zich uitspreekt voor de toepassing van het persoonlijk statuut omdat, indien geen huwelijkskontrakt werd opgesteld, de huwelijksch voorwaarden het wettig gevolg zijn van het voltrokken

huwelijk en bijgevolg zooals het huwelijk zelf aan het persoonlijk statuut onderworpen zijn (Planiol et Ripert. Tr. prat. de droit civil franç., dl. VIII, Régimes matrimoniaux, blz. 13; Pouillet. dr. intern. privé, blz. 513, n° 445; G. Pellis. Régime matrimonial des époux mariés sans contrat, blz. 126, n° 69 en volg.; A. Pillet. Tr. prat. de droit intern. privé, dl. II, blz. 222 tot 228; Burg. Rechtb. Brussel, 7 April 1924, Jour. de droit intern., Clunet 1926, blz. 195-197; Trib. civil de la Seine, 16 Nov. 1901, Clunet, t. 29, blz. 137-139 en 3 Mei 1902, Clunet t. 30, blz. 366-370; contra: cass. fr. 6 April 1938, 1938-I-151);

Overwegende dat volgens de Poolse wetgeving het huwelijksgoederenstelsel van Jacob Frenkel en zijne echtgenote de scheiding van goederen is (Bourbousson. Législation comparée. Mariage et successions, blz. 464 en 486; Rosworowski. La codif. du droit intern. et interprov. privé en Pologne. Revue de droit intern. privé et de législ. comparé 1930, blz. 389) dat bijgevolg de vordering van eischeres allen grond mist en zelfs niet ontvankelijk is bij gebreke aan de vereischte hoedanigheid om artikel 124 van het burgerlijk wetboek te kunnen inroepen;

Om deze redenen, de Rechtbank:

Gehoord het advies van den heer van Hille, Substituut van den Procureur des Konings, gegeven in openbare zitting en in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van partijen;

Na erover beraadslaagd te hebben, rechtdoende op tegenspraak, alle andere besluiten verwerpende;

Verleent akte: 1° aan eischeres dat zij het geding schat, in elk zijner bestanddeelen en tegenover elk der verweerders, op meer dan 15.000 fr.;

2° aan Mster Alex. Diercxsens, handelende in zijne hoedanigheid van sekwester en voorloopige beheerder der goederen van Jacob Wolf Frenkel, dat hij zich naar de wijsheid der rechtbank gedraagt;

Verklaart de vordering onontvankelijk;

Wijst ze af en veroordeelt eischeres in de kosten van het geding.

2e VONNIS

Gezien het inleidend exploit van aanleg in datum 12 Juni 1939, geboekt en hier aangehecht, strekkende tot veroordeeling van gedaagde q.q. om aan eischeres te betalen ten titel van onderhoudsgeld eene som van 8000 fr. per maand, betaalbaar op voorhand — of elke andere som door de Rechtbank te bepalen — en dit vanaf 1 September 1938, met veroordeeling tot de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

Gezien het verzoekschrift tot tusschenkomst van de consoorten Frenkel in datum van 16 Juni 1939;

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de wet van 15 Juni 1935 artikels 2, 34, 35, 37 en 41;

Overwegende dat de zaken ingeschreven op de algemeene rol onder nummers 66828 en 66833 dienen gevoegd te worden als verknocht;

Overwegende dat de tusschenkomende partij besluit tot de onontvankelijkheid van de hoofdvordering omdat het huwelijk van eischeres met den vermoedelijk afwezige zou nietig zijn, dit huwelijk burgerlijk gesloten zijnde te Parijs terwijl de Poolse wetgeving enkel het kerkelijk huwelijk kent;

Overwegende dat volgens een regel van privaats internationaal recht welke algemeen erkend is, het huwelijk, wat den vorm betreft, geldig is, indien het in een vreemd land voltrokken werd en in de dit land gebruikelijke vormen; dat ook de Poolse wet van 2 Augustus 1926 art. 13 dezen regel huldigt, welke wet het persoonlijk statuut is van beide echtgenooten vermits de tusschenkomende partij door haar huwelijk de Poolse nationaliteit verkregen heeft (art. 7 der Poolse wet van 20 Januari 1920);

Dat derhalve ten onrechte de onontvankelijkheid van de vordering wordt opgeworpen;

Overwegende, ten gronde, dat eischeres met Jacob Frenkel gehuwd is op 29 Oktober 1936, zonder huwelijkscontract; dat volgens artikel 15 van de Poolse wet van 2 Augustus 1926, het huwelijksgoederenrecht beheerscht wordt door de wet van den Staat waarvan de man op het oogenblik van het huwelijk onderdaan was, met deze enkele uitzondering dat deze regel niet toepasselijk is op de onroerende goederen van de echtgenooten als de Staat op wier grondgebied deze goederen gelegen zijn, eischt dat ze aan hare eigen wet onderworpen zijn; dat vermits het persoonlijk statuut, dus de Poolse wet, dient toegepast, het huwelijksgoederenstelsel van Jacob Frenkel en zijne echtgenote de scheiding van goederen is (Bourbousson. Législ. comparée. Mariage et Successions, blz. 464 en 486; Rostworowski. La codif. du droit intern. et interprov. privé en Pologne. Revue de droit intern. privé et de législ. comparée 1930, blz. 389);

Overwegende dat deze omstandigheid niet zonder belang is indien men anderzijds vaststelt dat eischeres, sinds de verdwijning van Jacob Frenkel, zich door de firma Lipschutz en Gutwirth betalende met gelden van den afwezige, een bedrag deed ter hand stellen van fr. 189.582,20;

Overwegende dat eischeres in gebreke blijft de minste uitlegging te verstrekken noch betreffende het gebruik der ontvangen bedragen, noch betreffende haar eigen bezit en behoeften;

Dat het derhalve noodig is de zaak naar een latere zitting te verzenden ten einde eischeres toe te laten hare vordering toe te lichten;

Om deze redenen:

De Rechtbank, na erover beraadslaagd te hebben; Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere besluiten verwerpende;

Gehoord den heer van Hille, Substituut van den Procureur des Konings, in zijn ten deele eensluidend advies;

Voegt de zaken ingeschreven op de algemeene rol onder nummer 66828 en 66837;

Verleent akte aan Mter Alex. Diercxsens, handelende in zijne hoedanigheid van sekwester en voorloopige beheerder der goederen van Jacob Wolf

Frenkel, dat hij zich naar de wijsheid der Rechtbank gedraagt;

Verklaart de vordering tot tusschenkomst en de hoofdvordering ontvankelijk;

Alvorens ten gronde te beslissen verzendt de zaak naar de zitting van 21 September ten einde eischeres toe te laten hare vordering, zooals hooger aangeduid, verder toe te lichten;

Verleent aan eischeres akte van hare schatting van het geding tegenover elk der partijen op meer dan 50.000 fr. en aan de tusschenkomende partijen dat zij ieder afzonderlijk het geding schatten op meer dan 20.000 fr. tegenover ieder der partijen afzonderlijk;

Voorbehoudt de kosten.

3e VONNIS

Gezien het inleidend exploit van aanleg in datum van 12 April 1939, geboekt, en hieraan gehecht, strekkende tot veroordeeling van gedaagde q.q om aan eischeres te betalen, ten titel van onderstandsgeld, eene som van 1500 fr. per maand, betaalbaar op voorhand en te rekenen vanaf den 9 Juli 1938, datum zijner benoeming als voorloopig beheerder over de goederen van den heer Jacob Wolf Frenkel, vermoedelijk afwezige, en dit gedurende een termijn van 5 jaar, met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

Gezien het verzoekschrift tot tusschenkomst van de genaamde Claire Yasikoff, echtgenote Jacob Frenkel, in datum van 19 Juni 1939;

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de wet van 15 Juni 1935 artikels 2, 34, 35, 37 en 41;

Overwegende dat de zaken ingeschreven op de algemeene rol onder nummers 664346 en 66834 dienen gevoegd te worden als verknocht;

Overwegende dat uit de bestanddeelen van het geding blijkt dat de vermoedelijk afwezige sinds jaren aan eischeres, zijne moeder, een onderstandsgeld betaalde van fr. 1500 per maand en dat, na de verdwijning van Jacob Frenkel, de Firma Lipschutz en Gutwirth, welke in bezit is van gelden van den afwezige voortging hetzelfde bedrag aan eischeres te betalen tot op het oogenblik van een benoeming van een beheerder over de goederen van den vermoedelijk afwezige bij vonnis van deze Rechtbank in datum van 9 Juli 1938;

Overwegende dat de noodtoestand van eischeers, die oud en ziekelijk is, ons bewezen voorkomt en dat het geëischte bedrag mag worden toegestaan vermits het door den vermoedelijk afwezige zelf werd vastgesteld;

Overwegende dat eischeres de ontvankelijkheid van den eisch tot tusschenkomst betwist omdat het huwelijk wat den vorm betreft, geldig is, indien vermoedelijk afwezige zou nietig zijn, dit huwelijk burgerlijk gesloten zijnde te Parijs terwijl de Poolse wetgeving enkel het kerkelijk huwelijk kent;

Overwegende dat volgens een regel van privaats internationaal recht welke algemeen erkend is, het huwelijk wa tden vorm betreft, geldig is, indien

het in een vreemd land voltrokken werd in de in dit land gebruikelijke vormen; dat ook de Poolse wet van 2 Augustus 1926 art. 13, dezen regel huldigt, welke wet het persoonlijk statuut is van beide echtgenooten vermits de tusschenkomende partij door haar huwelijk de Poolse nationaliteit heeft verkregen (art. 7 der Poolse wet van 20 Januari 1920);

Overwegende dat bijgevolg dit middel van onontvankelijkheid niet kan aanvaard worden;

Overwegende dat de tusschenkomende partij besluit tot de onontvankelijkheid en de ongegrondheid van de hoofdvordering zonder echter de gronden aan te duiden waarop haar verweer tegen deze vordering gesteund is;

Dat zij zich verklaart te verzetten tegen het toestaan van een onderhoudsgeld voor een op voorhand vastgestelden termijn; dat echter eischeres verklaart akkoord te gaan dat de Rechtbank beslisse dat het vonnis ophoude van kracht te zijn, moest de vermoedelijk afwezige terugkomen en dat overigens het onderstandsgeld toegekend op grond van artikel 205 van het burgerlijk wetboek altijd kan gewijzigd worden op verzoek van de belanghebbenden indien de toestand van partijen zulke wijziging rechtvaardigt;

Overwegende nochtans dat, rekening houdend van den datum der verdwijning van Jacob Frenkel, het geëischte onderstandsgeld slechts dient toegekend te worden voor een termijn van drie jaar;

Om deze redenen:

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak, na erover beraadslaagd te hebben;

Gehoord den Heer van Hille, Substituut van den Prokureur des Konings in zijn ten deele eensluidend advies gegeven ter openbare zitting;

Voegt de zaken ingeschreven op de algemeene rol onder nummer 66434 en 66834;

Verleent akte aan Mter Alex. Diercxsens, handelende in zijne hoedanigheid van sekwester en voorloopige beheerder van de goederen van Jacob Wolf Frenkel, dat hij zich naar de wijsheid der Rechtbank gedraagt;

Verklaart den eisch tot tusschenkomst ontvankelijk doch ongegrond;

Verklaart de hoofdvordering ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt verweerder Mter Alex. Diercxsens in zijne hoedanigheid als gezegd, om aan eischeres, met de gelden van den vermoedelijk afwezige, te betalen, ten titel van onderstandsgeld, eene som van 1500 frank per maand, betaalbaar op voorhand en te rekenen vanaf 9 Juli 1938, datum zijner benoeming als voorloopig beheerder over de goederen van Jacob Wolf Frenkel, vermoedelijk afwezige;

Zegt dat, behoudens wijziging in den toestand van partijen welke eene wijziging van het toegekende onderhoudsgeld of het afschaffen ervan zou rechtvaardigen, dit vonnis van kracht zal zijn gedurende en termijn van 3 jaar of tot den datum der mogelijke terugkomst van den vermoedelijk afwezige indien deze moest geschieden vóór het verstrijken van gemelden termijn van 3 jaren;

Legt de kosten van de hoofdvordering ten laste van de goederen onder beheer en sekwester;

Veroordeelt de tusschenkomende partij in de kosten harer tusschenkomst;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle voorziening.

(1) NOTA. — Wat dit punt betreft, bestaat er een meeningverschil tusschen het advies van het Openbaar Ministerie en het vonnis. De Rechtbank doet een onderscheid tusschen twee tijdperken van de afwezigheid, eerst: periode van de vermoedelijk afwezigheid gedurende welke de wet zich uitsluitend om de goederen van den afwezige bekommert en ten tweede de periode van verklaring van afwezigheid. Uit dit onderscheid trekt zij gevolgen wat het Internationaal Privaat Recht betreft.

De eerste periode wordt volgens de Rechtbank, wanneer het vreemdelingen geldt, altijd beheerscht door onze Belgische wetgeving omdat: « de wetsbepalingen betreffende de vermoedelijke afwezigheid in verband moeten gebracht worden met artikel 3 al. 1 van het Burgerlijk Wetboek vermits art. 114 het Openbaar Ministerie er bijzonder mede belast te waken over de belangen van de personen die men vermoedt afwezig te zijn ». Dit argument kan nochtans ook toegepast worden op de tweede periode.

Nochtans de Rechtbank neemt aan — en er bestaat dus in het vonnis een zekere tegenstrijdigheid — dat de afwezigheid van persoonlijk statuut is. Wij meenen dat het in alle geval de persoonlijke wet alleen is, die bevoegd is, zelfs om te zeggen, wanneer iemand vermoedelijk verdwenen is. Wanneer de rechtsbronnen, geciteerd door de Rechtbank, zeggen dat die maatregelen van zakelijk statuut zijn en dat, bijgevolg, de Belgische rechter bevoegd is om ze te nemen hebben zij gelijk, doch dit kan toch enkel beteekenen dat de Belgische rechters bevoegd zijn om alle maatregelen te nemen over de goederen achtergelaten door een vreemdeling verdwenen of niet die zich daarover niet bekommert. Indien de belanghebbende, in stede van gedomicileerd te zijn in België, gehuisvest was geweest in Polen of elders en goederen had achtergelaten in België, waren in alle geval de Belgische Rechtbanken niet bevoegd geweest om zelfs de vermoedelijke afwezigheid uit te spreken en nochtans degenen die met den afwezige in België of elders in betrekking waren geweest, zouden er ook belang bij hebben voorloopige maatregelen te zien nemen, dat de Belgische rechter zou mogen uitspreken op goederen berustende in België, zonder zich daarvoor met het vraagstuk van de afwezigheid te bemoeien.

Men roept in de bedingen van de Poolsche wet van 2 Augustus 1926, doch deze wet voorziet juist enkel dat de Poolsche overheden, wat de goederen van een vreemdeling gelegen in Polen betreft, sommige maatregelen mogen nemen zonder het vraagstuk van de afwezigheid te treffen, en overigens, een vreemde wet over de bevoegdheid van vreemde Rechtbanken mag nooit dienen in België om de bevoegdheid van Belgische Rechtbanken te verrechtvaardigen. De Rechtbank zegt, dat: « het vraagstuk of een Pool, in België woonachtig, afwezig mag verklaard worden door de Belgische Rechtbanken, hier niet dient opgelost, dat aan de Rechtbank alleen de vraag onderworpen is of de Belgische rechter de vermoedelijk afwezigheid van zulken persoon mag vaststellen en de noodzakelijke maatregelen nemen om in het beheer zijner goederen te voorzien. »

Wij meenen dat deze stelling volledig juist zou zijn indien men de woorden: « de vermoedelijk afwezigheid van zulken persoon mag vaststellen » liet vallen. Inderdaad, indien de afwezigheid, wat door niemand ernstig mag betwist worden, van persoonlijk statuut is, waarom mag men, wat de verdwijning van een vreemdeling betreft, deze verdeelen in tijdperken misschien onbekend door zijne wet, en het risico loopen dat over zijn afwezigheid door den bevoegden nationalen rechter een vonnis zou verleend worden, tegenstrijdig met het vonnis verleend in België? Hoe zal men een vonnis, daarover uitgesproken in België, uitvoeren in het buitenland?

Maar zoo lang men zich beperkt tot voorloopige maatregelen van openbare orde over goederen verlaten in België, moet men de oplossing van de Rechtbank onvoorwaardelijk aannemen. * * *

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

9

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE DENDERMONDE

10 Mei 1939.

Voorzitter: M. Robyn P.

Bijzitters: MM. Van Wijmersch J., rechter, en
C. Maffei, adv. pl. rechter.

Pl.: Mrs G. Heyvaert, F. Struyf en Edg. Van Dessel.

VERKEER. — ONVERLICHT VOERTUIG. — AANRIJDING. — VERDEELDE VERANTWOORDELIJKHEID. — $\frac{2}{3}$ TEN LASTE VAN ONVERLICHTEN WEGGEBRUIKER. — $\frac{1}{3}$ TEN LASTE VAN AANRIJDER.

Een weggebruiker moet steeds voldoende lichten hebben om een niet verlicht voertuig te zien, derwijze dat hij een ongeval kan vermijden of tenminste de schadelijke gevolgen ervan kan verminderen; de aanrijder dient $\frac{1}{3}$ der schadelijke gevolgen van de aanrijding van een onverlicht voertuig te dragen.

O. M., Vercauteren R., Coenen A. en Geerts J.
t/ Vermeulen Cl.

Op strafgebied:

Overwegende dat de feiten ten laste van verdachte gelegd door de behandeling der zaak ter terechtzitting in beroep bewezen zijn gebleven, zooals zij het waren voor den eersten Rechter; dat de rechtbank zich verenigt met de beweegredenen ingeroepen door den eersten Rechter alsmede met de toemeting der straf gedaan door zelfden Rechter.

Wat betreft de burgerlijke partij Vercauteren-Coenen:

Overwegende dat de schade geleden door deze burgerlijke partij bewezen is gebleven zooals zij het was voor den eersten Rechter; dat de Rechtbank zich verenigt met den eersten Rechter voor wat de beweegredenen betreft alsmede het bedrag der toegekende schadevergoeding.

Wat betreft de burgerlijke partij Geerts:

Overwegende dat beklaagde betwist uitsluitend verantwoordelijk te moeten gesteld worden voor de schadelijke gevolgen van het ongeval;

Overwegende dat de burgerlijke partij Geerts niet betwist dat de geleider van de autobus, Jozef Geerts, in haar dienst was; dat Geerts Jozef, hadde hij voldoende lichten gehad voorzeker de niet-verlichte kar van verdachte had moeten zien, derwijze dat hij het ongeval had kunnen vermijden of ten minste de schadelijke gevolgen er van verminderen; dat de burgerlijke partij dus zelf $\frac{1}{3}$ der schadelijke gevolgen dient te dragen van het ongeval;

Overwegende dat de burgerlijke partij, die niet in beroep is gekomen, niet bewijst een groote schade te hebben geleden dan deze van 4.500,10 fr. welke haar toegekend werd door den eersten rechter en waarvan zij zelf $\frac{1}{3}$ dient te dragen;

Gezien de artikelen.....

Om deze redenen, en deze van den eersten Rechter, welke niet tegenstrijdig zijn met onderhavig vonnis,

De Rechtbank,
rechtdoende op tegenspraak, zetelende in hooger
beroep in zaken van enkele politie,

Verklaart beklagde alsmede den heer Procureur des Konings bij deze Rechtbank ontvankelijk in het door hen ingestelde hooger beroep.

En er op beslissende :

Bekrachtigt het vonnis a quo op strafgebied en ook wat den eisch en de veroordeeling tot schadevergoeding aan de burgerlijke partij Vercauteren-Coenen, evenals de haar verleende akte van voorbehoud voor de toekomst ;

Wat betreft den eisch der burgerlijke partij Geerts :

Doet het vonnis a quo te niet, verbeterende, en doende hetgeen de eerste rechter had hooren te doen,

Zegt dat deze burgerlijke partij zelf één derde van de door haar geleden schade zal te dragen hebben ; veroordeelen diensvolgens beklagde om aan de burgerlijke partij Geerts te betalen de som van 4.500,10 × 2 : 3 = 3000,60 fr. met de rechterlijke intresten en de twee derden der kosten van aanstelling dezer burgerlijke partij ;

10

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

31 December 1938.

Voorzitter : M. L. D'Hoedt.

Referendaris : M. Edw. Maertens.

Pleiters : Mrs R. Claeys en Carton.

BEWIJS. — BOUWMESTER. — VERHURING VAN WERK OF BEDIENDE. — BEWIJSLAST.

De bouwmeester moet bewijzen dat het krachtens een verhuring van werk was dat hij planteekeningen maakte voor een ondernemer, wanneer deze opwerpt dat hij als bediende gewerkt heeft.

Warris t/ Van de Lanotte.

Aangezien eischer de betaling vraagt van 1500 fr. eereloon als bouwmeester voor het opmaken van planteekeningen en het toezien der bouwwerken, betreffende het opbouwen van een huis te Assebroek voor den heer Locufier.

Aangezien verweerder antwoordt dat eischer voor hem niet gewerkt heeft als bouwmeester, krachtens een verhuring van werk, doch als bediende, in verhuring van diensten, met een wedde van 600 fr. te maande, dat hij nooit het toezicht van bouwwerken voor verweerder gedaan heeft, dat verweerder bekend nog 300 fr. verschuldigd te zijn voor wedde van een halve maand.

Aangezien het eischer behoort te bewijzen welk een overeenkomst tusschen partijen ontstaan is ; dat hij voorzichtig zou gehandeld hebben met een geschreven overeenkomst te doen opstellen ;

Aangezien eischer niets bewijst en niets aanbiedt te bewijzen ;

Om deze redenen de rechtbank verwerpt de ver-

dering als ongegrond, verwijst eischer tot de gedingskosten, begroot op de som van 94,50 fr., hierin niet begrepen de kosten van registratie der minuut, noch degene van de af te leveren uitgifte van het tegenwoordig vonnis ;

Geeft akte aan verweerder dat hij erkent 300 fr. verschuldigd te zijn aan eischer voor een halve maand wedde. Vonnis uitvoerbaar bij voorraad en zonder borg niettegenstaande elk verhaal.

Art. 2-3-37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 werden toegepast.

11

VREDEGERECHT TE GENT

1e Kanton. — 5 November 1937.

Rechter : M. J. Steyaert.

Pl. : Mters Stals, Raes en Logtenburg.

EERELOON VAN GENEESHEER. — ONDERHOUDSKOSTEN. — ACTIO DE IN REM VERSO.

Dokterskosten maken deel uit van het onderhoud, dat de kinderen op grond van art. 205 van het B. W. aan hun ouders verschuldigd zijn. (1)

Kinderen die verzaken aan de erfenis van hun vader zijn nochtans gehouden de dokterskosten van hun vader te betalen, op grond van de onrechtmatige verrijking en in verhouding met hun verplichting bij te dragen tot het onderhoud van hun vader. (2)

Een geneesheer die een vrij beroep uitoefent en een vertrouwenszending volvoert is niet verplicht, gelijk een apotheker, een detailrekening voor te brengen, noch het aantal bezoeken aan den patiënt gedaan, aan te duiden.

De Puyssleyley t/ Matthys en Cons.

Gezien de dagvaarding van deurwaarder René Marijns te Gent, in dato van 11 October 1937 ;

Aangezien de vraag strekt : volgens redenen aangehaald in vorenberoepen exploit, alhier gehouden als voorgedragen, tot het betalen aan eischer ten titel van honorarium voor geneeskundige zorgen, gegeven aan den vader van verweerders, van 19 October 1936, tot en met 26 April 1937, dag waarop deze laatste overleden is, eene totale som van 805 frank, en te betalen als volgt : Matthijs Frans en Matthijs Maurice elk tot een zesde der som of 134,16 frank ; de echtgenooten Couvreur-Matthijs : de eene bij gebrek aan de andere tot een zesde der som of 134,16 frank, de echtgenooten Colle-Matthijs, de eene bij gebrek aan de andere tot de drie overige zesden of 402,52 frank, dit alles met de gerechtelijke intresten en de kosten des gedinges elk in verhouding met zijn aandeel ;

I. Aangezien het niet betwist is, dat de verweerders aan de erfenis van hun vader hebben verzaakt, en dat zij geen enkel akte van erfgenaam hebben gesteld, welke hun van het voordeel hunner verzaking zou berooven ;

Aangezien de verweerders, die niet zonder inkomsten zijn, een onderhoudsgeld verschuldigd waren aan hun vader, die in nood verkeerde en in de onmogelijkheid was in zijn bestaan te voorzien ;

Dat de onbetwistbare slechte wil van de kinderen den vader genoodzaakt had zijn recht op onderhoud te doen vaststellen door een rechterlijke beslissing, die de verweerders beweren niet te kennen, omdat ze hun niet beteekend werd, maar welke zij gereedelijk interpreteren, wanneer deze interpretatie hun een verweermiddel kan bezorgen in huidig geding;

Aangezien het onderhoudsgeld, dat aan den vader was toegekend door dit vonnis, ontegensprekelijk was bepaald geweest, rekening houdende met den ziekelijken toestand van den schuldeischer en de zorgen welke deze toestand vereischte, maar ook in aanmerking nemende een normalen geneeskundigen bijstand en een normaal gebruik van geneesmiddelen;

Dat op het oogenblik dat de schuldeischer zijne vordering heeft ingesteld en zijne vraag bepaald heeft, hij niet kon voorzien, dat zijn gezondheidstoestand plotseling zou verergeren en dat de laatste aantasting van de ziekte noodlottig voor hem zou zijn; dat deze plotse verergering van de kwaal voor noodzakelijk gevolg, een onvoorzienbare vermenigvuldiging van medische zorgen en van de uitgaven die zij medeslepen, heeft gehad;

Dat deswegens de vader eene vermeerdering van onderhoudsgeld zou kunnen vragen hebben aan de schuldenaars;

Dat men uit geen enkele van zijne handelingen kan afleiden, dat hij aan dit recht zou verzaakt hebben;

Dat er dus eene onrechtmatige verrijking bestaat in hoofde van de schuldenaars van den steun, aan wie bijkomende steungelden normalerwijze zouden gevraagd geweest zijn, indien de schuldeischer niet door de omstandigheden was verhinderd geweest; (Planiol & Ripert, T. II, n° 46 - Trib. Civ. Seine, 7 Januari 1902, D. P. 1902 - 2 - 174);

Dat huidig geding niet kan gesteund zijn op art. 1166 B. W.; dat het ook geene « actio negotiorum gestorum » is; dat het ten slotte door de « actio » de in rem verso » is dat de derde, — hier de eischer, — eischt dat hij door de schuldenaars van onderhoudsgeld zou betaald worden;

Dat deze vordering ontvankelijk is;

II. Aangezien het beloop van het gevraagde honorarium geenszins als overdreven voorkomt; dat een geneesheer, die een vrij beroep uitoefent, en een vertrouwenszending volvoert, niet verplicht is, gelijk een apotheker een detailrekening voor te brengen, noch het getal bezoeken, aan den patiënt gedaan, aan te duiden;

Dat ten andere alleen de verweerder Colle het beloop van de rekening beknipt;

II. Aangezien de eisch tot teruggave van verweerder Colle tegen zekere verweerders, alsmede de andere tegeneischen, vreemd zijn aan de huidige vordering; dat het onderzoek dezer eischen noodzakelijkerwijze en zonder nut de uitspraak over huidig geding zou vertragen; dat zij het voorwerp moeten uitmaken van afzonderlijke eischen en hier niet kunnen ingesteld worden bij wijze van tegeneisch;

Op die gronden, de Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak, in hoogsten aanleg;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond;

Verwijst dienvolgens de verweerders om te betalen aan den eischer de som van 805 frank, beloop van zijn eereloon, zegt dat ieder van de verweerders tot de betaling dezer som gehouden is volgens dezelfde verhouding als deze bepaald in het vonnis van deze Rechtbank in dato van 29 Januari 1937, door hetwelk zij het dragend aandeel van ieder der verweerders heeft bepaald in de betaling van het onderhoudsgeld, dat aan den vader verschuldigd is, en opdat geene van de verweerders van onwetendheid moge verwenden, licht deze tusschenkomsten toe als volgt:

1° Matthijs Frans en Matthijs Alfons zullen ieder één zesde van de geëischte som betalen;

3° De echtgenooten Colle-Matthijs solidairlijk drie zesden dezer som en 4° de echtgenooten Couvreur-Matthijs solidairlijk één zesde dezer som;

Voor zooveel noodig veroordeelt verweerders tot de betaling van deze sommen;

Zegt dat zij zullen vermeerderd worden met de gerechtelijke intresten;

Ontlast Marie Matthijs van alle betaling in het eereloon van eischer;

Verklaart den tegeneisch niet ontvankelijk;

Veroordeelt Matthijs Frans en Matthijs Alfons ieder in een zesde der kosten, — de echtgenooten Colle-Matthijs solidairlijk tot twee vijfden en de echtgenooten Couvreur-Matthijs solidairlijk tot één vijfde dezer, — ontlast Marie Matthijs van alle betaling der kosten, — deze in het geheel begroot zijnde ter somme van 62 frank.

(1) Trib. Civ. de la Seine, 8-2-1909, D. P. III, 17.

(2) Het feit dat de geneesheer een contractuele vordering had tegenover den vader, belet niet dat hij een quasi-contractuele vordering kan hebben tegenover de kinderen; (Zie Revue Trim. de Dr. Civ. 1921, blz. 447).

De onrechtstreeksche vordering, op grond van art. 1166 van het B. W. valt natuurlijk buiten kwestie; men kan niet dagvaarden in naam van een overledenen, te meer waar het om onderhoudsgeld zou gaan dat van strikt persoonlijke aard is; (Baudry, T. II, n° 138, blz. 103).

De vordering kan ook gesteund zijn op zaakwaarneming (art. 1371 en volg. van het B. W., maar sommigen der kinderen beweerden destijds verklaard te hebben, dat zij niet schikten tusschen te komen in de gebeurlijke rekening van den dokter.

BIBLIOGRAPHIE

André MAST. — De verordeningsmacht des Konings in politiezaken en de wet van 5 Juni 1934. — Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek. — De Sikkel, Antwerpen. — 1939.

Monografieën over onderwerpen van administratief recht zijn zeldzaam in de Vlaamsche rechtsliteratuur. Het is met des te meer genoegen dat wij de gelegenheid hebben waargenomen een zoo uitstekend werk als dat van Dr. Mast op te nemen in de Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek. Het onderwerp is van bijzondere actualiteit en ook van ongemeen belang.

De verordeningsmacht des Konings in politiezaken in algemeenen zin is steeds een voorwerp geweest van scherpe betwistingen en de wet van 5 Juni 1934, welke de bedoeling had dit vraagstuk definitief te regelen is aanleiding geweest tot gepassioneerde discussies.

Al wat over dit vraagstuk in de rechtsleer en de rechtspraak werd geproduceerd is door Dr. Mast op grondige wijze onderzocht en wetenschappelijk gecommenteerd. Hij diept eerst en vooral het probleem uit of de Koning ingevolge de grondwettelijke bepalingen, die de uitoefening der uitvoerende macht regelen, al of niet een zelfstandige verordeningsmacht bezit in politiezaken. Dit recht dat door talrijke schrijvers over het administratief recht is betwist, werd nochtans door uitstekende auteurs aangenomen, zoo Giron, de Brouckère en Thielemans, De Fooz, De Page. De auteur bouwt dan deze stelling uit zoowel door een historisch onderzoek van artikels 29 en 67 onzer grondwet als van de verschillende arresten van het Hof van Cassatie die dit probleem hebben behandeld.

Verder steunt de schrijver zijn stelling op de praktijk der koninklijke besluiten op de hinderlijke inrichtingen. De verordenende macht des Konings vindt op dit gebied geen voldoende steun in een wet en wordt uitgeoefend ingevolge het algemeen verordeningsrecht des Konings. Heel de reglementeering op dit stuk als ook verschillende andere koninklijke besluiten in politiezaken zijn aanleiding tot een grondig onderzoek.

Verder wordt een kapittel gewijd aan de zoozeer besproken oude wet van 6 Maart 1818 waarin de sanctie zou gevonden worden van koninklijke besluiten in politiezaken en de schrijver gaat de rechtspraak na die op grond dezer wet werd opgebouwd betreffende de straffenschaal en de verbeurdverklaring.

Eindelijk wordt in titel 3 van het boek de jongste wet van 5 Juni 1934 besproken, wet waardoor op definitieve wijze de kwestie van de zelfstandige verordeningsmacht des Konings wordt beslecht. Mr. Mast geeft hier niet enkel een uitstekend commentaar van deze wet maar hij onderzoekt ze in haar ontstaan, in haar diepere grondslagen en gaat vooral de conflicten na die als gevolg van deze wet kunnen ontstaan.

Afzonderlijk wordt dan uiteengezet welke de grenzen zijn van de verordeningsmacht van de gouverneurs, de burgemeesters en de arrondissementscommissarissen.

Schrijver is van oordeel dat de wet van 5 Juni 1934, al beantwoordt ze aan een werkelijke noodzakelijkheid, niet van kritiek is vrij te pleiten. Ze is in zekere mate onduidelijk en onoprecht. Ze verleent aan de gouverneurs het recht sancties toe te passen op politiereglementen, en beschouwt het bestaan dezer verordeningsmacht als vanzelfsprekend, alhoewel schrijver aangevoerd heeft dat deze geenszins in onze wettelijke bepalingen te vinden was.

Mr. Mast onderlijnt ook de wanverhouding tusschen de sanctie die voorzien wordt door de wet van 5 Juni 1934 en degene welke door de burgemeesters kan toegepast worden ingevolge art. 94 der gemeentewet, waardoor gemis aan eenheid en gebrek aan evenwicht tusschen de macht van de gouverneurs en die van de burgemeesters ontstaat.

Het boek heeft evenzeer praktische als theoretische waarde en het is gelukkig dat dit onderwerp, waaraan nog geen Fransche monografie in ons land was gewijd geworden, door een Vlaamsch jurist werd behandeld en dit op zoo voortreffelijke wijze als het door den schrijver werd gedaan.

René Victor.

BALIELEVEN

VLAAMSCHE CONFERENTIE DER BALIE TE GENT

In hare vergadering van 11 September 1939, heeft het bestuur der Vlaamsche Conferentie besloten, door een omzendbrief, volgende oproep tot al hare leden te richten:

Waarde Confrater,

Tengevolge van de wederoproeping, die door de legeroverheid werden bevolen, bevinden verscheidene leden onzer Conferentie zich tegenwoordig in een moeilijken toestand, wat de uitoefening van hun beroep betreft. Ten einde hieraan zooveel mogelijk te verhelpen, heeft het Bestuur der Vlaamsche Conferentie besloten, door dezen omzendbrief, een beroep te doen op de daadwerkelijke confraterniteit harer leden.

Het opzet beoogt de zaken, der leden van de Vlaamsche Conferentie die onder de wapens geroepen werden, voort te zetten of in te leiden, alsook gebeurlijk de raadplegingen van hun cabinet waar te nemen; dit alles wel te verstaan zonder eenige participatie in het eereloon.

De zaken, welke aan advocaten door het bureau van kosteloozen rechtsbijstand werden toegewezen, blijven noodzakelijker wijze buiten beschouwing.

De niet in het leger opgeroepen confraters, die bereid zijn aan dezen oproep gehoor te geven, worden vriendelijk verzocht de onderstaande toetreding in te vullen en deze *binnen de vijf dagen* toe te sturen aan den Secretaris der Vlaamsche Conferentie, Mter ALBERT MATTHYS, *Land van Waaslaan, 38, te St Amandsberg.*

Onmiddellijk daarop zal aan de onder de wapens geroepen advocaten, leden onzer Conferentie, de lijst hunner toetredende confraters worden medegedeeld, met dewelke zij zich dan rechtstreeks en naar believen, in betrekking kunnen stellen.

Aanvaard, Waarde Confrater, de verzekering onzer oprechte, confraterniteele gevoelens.

Namens de Vlaamsche Conferentie der Balie te Gent:

De Secretaris,
Albert Matthijs.

De Voorzitter,
GAB. VARENDONCK

.....

De ondergeteekende
verklaart zich hierbij bereid om, ter uitzondering der zaken, toebedeeld door het bureau van kosteloozen rechtsbijstand, zonder vergoeding, de zaken voort te zetten of in te leiden van Confraters, leden van de Vlaamsche Conferentie der Balie te Gent, die onder de wapens zijn geroepen, indien deze dit mochten begeeren.

Gebeurlijk verklaart hij zich ook bereid de raadplegingen van hun cabinet waar te nemen.

Gent, den..... September, 1939.
(Handteekening).

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen, A. Somville, best.